

KÖZÉLET

Az újságíróknak ügyelnie kell szavaira, mikor a melegéről, leszbikusokról ír

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.

Megjelent: 2016.04.08. 06:15

Szerző: **Tóth Marcell**

A Szivárvány-hét médiáról szóló kerekasztal-beszélgetésén jártunk, a SZEGEDma Hírportált Gaál Bernadett képviselte. Az LMBTQI-közösségek definíciójában vannak kérdőjelek, de a médiában rendszeresen jelennek meg a melegek, leszbikusok, transzneműek.

A szexuális kisebbségek problémáira kívánjuk felhívni a figyelmet Szegeden is. Kampányhetünk során szeretnénk a tolerancia növelését elérni – mondta Nagy Krisztina, a Szegedi LMBT Közösségért Egyesület aktivistája megnyitó beszédében, aki talán nem olvashatta a helyszínen is osztogatott LMBTQI-kisokos a médiának című kiadványt, mert abban azt írták, a tolerancia nem megfelelő szó, helyette az elfogadás kifejezés a jó, de erről majd később.

Lapunk munkatársa, Gaál Bernadett is vendége volt a Szivárvány-hét programsorozat LMBTQI-emberek és a média – kerekasztal-beszélgetés című rendezvényének. Rajta kívül Janecskó Kata, az Index újságírója, Milanovich Dominika, a Magyar LMBT Szövetség „Itt vagyunk!” projektjének koordinátora, a Budapest Pride egykori sajtószóvivője és Veszprémi

SZEGEDMA Az újságíróknak ügyelnie kell szavaira, mikor a melegekről, leszbikusokról ír

Sok betű, még több jelentés

Az LMBTQI betűinek feloldását Veszprémi Szilveszter vállalta magára. Az L leszbikusust, az M meleget, a B biszexuálist, a T transzneműt, azaz olyat jelent, aki „ciszneműtől eltérő”. De mi is az a cisznemű kérdezhetné az olvasó? Röviden úgy fogalmaznánk meg, hogy az a személy, aki nőként, vagy férfiként él, s annak is érzi magát. A queer kifejezés még nagyobb bonyodalmat okozott, Veszprémi azt mondta rá, „nem biztos, hogy tudja definiálni”, mert három magát ennek valló ismerőse van, de mind másképp azonosítja önmagát. Milanovich Dominika sietett segítségére, egy folyamatosan változó, dinamikus rendszerként írta le, a nemi identitás ebben képlékeny. A queer egyben politikai állásfoglalás, a volt Pride szóvivő rámutatott, egyes angolszász egyetemeken már tanítják. Az interszexualitás kakukktojás, ez inkább egy állapot, a kromoszómák, a hormonok kombinációja miatt az adott személy nem sorolható be egyik nemhez sem.

„A nyugat-európai országokban más a társadalmi kontextus, érdekes, hogy mégis mindig nyugat és nem kelet felé tekintünk. Magyarország az LMBT-jogok területén az erős középmezőnyben van, de még van tennivalónk” – jellemezte a hazai helyzetet Milanovich Dominika. Negatív példaként említette azt, hogy még a Parlament épületében is teret kapnak a homofób felszólalások.

„Sokszínű közösség más-más problémával, így nehéz érdekérvényesítést elérni” – vélekedett már a szegedi slammer. A városi szervezet – részben neve ellenére – „mindegyik betűt” képviseli, de máshol már kiváltak egyes csoportok, a melegek, vagy éppen a transzneműek külön egyesületeket hoztak létre.

Veszprémi Szilveszter úgy látja, az országos média elsősorban a leszbikusokról és a melegekről ír, de az utóbbi hónapokban találkozott több transzneműekről szóló cikkel is. „Abból dolgozunk, ami eljut hozzánk” – reagált az aktivista szavaira Janecska Kata. Hangsúlyozta, más sztorikra is nyitottak lennének, ha beérkeznének.

SZEGEDMA Az újságíróknak ügyelnie kell szavaira, mikor a melegéről, leszbikusokról ír

A provokáció segít láthatóvá tenni a közösséget

„A társadalmi igazságtalanságnak van hírértéke. Sajnos ez egy állandó téma, minden hétre jut egy eset – az Index újságírója pesszimista, társadalmi érzéketlenséget, ellenszenvet lát, ha romákat, vagy éppen leszbikusokat ér jogsérelem. „Szegeden egy kisebb megmozdulás is fontos” – Gaál Bernadett ezt azzal illusztrálta, hogy nemcsak a **Szivárvány-hét megnyitójáról**, hanem a mostani kerekasztal-beszélgetésről is beszámol a SZEGEDma. Azt tapasztalta, a provokatív, megdöbbentő hírekre többen rákattintanak.

„A provokációnak van értelme, mert így láthatóak leszünk. A negatív hír is győzelem, mert megjelentünk” – utalt finoman Veszprémi Szilveszter a **szegedi jobbikosok** keddi tiltakozására. A Szegedi LMBT Közösségért Egyesületnek eddig 10-20, nagyobb részt pozitív, média megjelenése volt, de szeretnének még aktívabb szerepet vállalni a város életében.

Politikai korrektség és közérthetőség – nehéz összeegyeztetni őket

Nagyon nehéz tekintettel lenni a közösségre és az olvasókra egyaránt – Janecska Kata szerint szükséges az, hogy megértse az olvasó, miről szól a cikk, de eközben nem kívánja az adott közösséget sem megsérteni pontatlan definícióval. Ő szinonimákkal, nem egészen precíz fogalmakkal körbeírja az új kifejezést, s bízik abban, hogy a bevezetett szót az olvasók is átveszik lassan. Milanovich szerint is fennáll ez a dilemma, ezért fontosnak tartja az újságírók és az aktivisták közötti párbeszédet. „Súlykolásszerű ismétlésekkel át lehet adni az olvasóknak a kifejezéseket” – magyarázta, bár ebben nehézséget jelenthet a fogalomgyűjtemény folyamatos változása, a tudósítás szerzőjének az LMBTQI kifejezést beütve a Google az LMBTQ-t javasolja, a Wikipédián pedig még egy betű eltűnik, s marad az LMBT szócikk.

SZEGEDMA Az újságíróknak ügyelnie kell szavaira, mikor a melegokről, leszbikusokról ír

Lapunk munkatársa, Gaál Bernadett azt emelte ki, nagyon fontos, hogy az újságíró ne érezze úgy, hogy tojásokon lépked, s ha véletlenül rátapos valamire, akkor megsérti azt. Elmesélte azt is, könnyű volt megtalálnia egy korábbi cikkéhez a meleg interjúalanyt, aki álnéven szerepelt, mert egy kis településen lakik. Az interjú készítését nehéznek érezte, ezt a telefon másik oldalán is észrevették: „ne aggódj, engem az sem zavar, ha azt mondd, hogy b*zi” – itt megtört a jég, bizalmasabbá vált a beszélgetés.

Milanovich Dominika úgy látja, nagyon sok és pozitív változás történt a médiában az utóbbi években. „Jó, hogy az újságírók is egyre toleránsabbak, még a homofób és transzfób cikkek is gyakran jószándékúak, azonban mégis el kell választani a szándékot és a hatást” – mondta. „Jó lenne, ha egyes kifejezéseket elfelejtene a média: bevallotta, másság, homoszexualitás, átoperálás” – a tolerancia szó helyett is az elfogadás használatát javasolná, mert az előbbi megtűrt kisebbségi létet sugall.

Kommentek: jár a véleményszabadság a homofóboknak is?

A kommentelők kérdése is előkerült. Az Indexen a cikkek többségét nem lehet kommentelni, de a hírportál Facebook oldalán lehet írni, ezeket a hozzászólásokat is külön moderátor szelektálja. Janecska Kata úgy tapasztalta, nagyon sok melegellenes kommentet, olvasói levelet kapnak, ezt a tendenciát elszomorítóknak látja. Szajbély szerint ezt tenni fölösleges, nem olyan rossz a helyzet, mint ahogy sokan látják, mert azok, akik egyetértenek, nem írnak választ. Milanovich Dominika ezzel szemben azon a véleményen van, hogy a „hallgatás a fennálló rendszert erősíti”.

„Nálunk nem csak a Facebookon lehet a cikkekhez kommentárt írni” – mutatta be Gaál Bernadett a SZEGEDMát. Szerinte sem szabad komolyan venni a gyűlölködő kommenteket, mert egy ember több néven is regisztrálhat, lehet, hogy 20 gyűlölködő bejegyzés csupán 10 ember nevéhez fűződik. Elmagyarázta, nehéz a hozzászólások ellenőrzése: „ha valaki valami rosszat ír, de megfelelő hangnemben, nem jogsértően, akkor mi alapján szűrnénk ki?”